MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ 23.2.2016
Hallitusneuvos Vilppu Talvitie

EDUSKUNNAN MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNALLE

Viite: Hallituksen esitys Metsähallituksen uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi (HE 132/2015 vp.)

ASIA: MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN VASTINEEN TÄYDENNYS

Maa- ja metsätalousvaliokunta on saanut hallituksen esitystä koskevan ympäristövaliokunnan lausunnon. Tässä ministeriön vastineen täydennyksessä käsitellään ympäristövaliokunnan lausuntoa, perustuslakivaliokunnan lausunnossa esiintuotua metsähallituslain asetuksenantovaltuutta koskevaa yksityiskohtaa sekä eräitä julkisten hallintotehtävien erilliskirjanpitoon liittyviä kysymyksiä. Lisäksi esitetään aiempaa esitystä muuttaen selkeämmällä tavalla tarkistuksia esitettyihin pykäläehdotuksiin.

Ympäristövaliokunnan lausunto

Ympäristövaliokunta pitää välttämättömänä, että valtion perustaman metsätalousyhtiön todetaan täysin selkeästi ja yksiselitteisesti kuuluvan kokonaan valtion omistukseen. Valiokunta esittää maa- ja metsätalousvaliokunnalle asian täsmentämistä 2. lakiehdotuksen 1 §:ssä.

Maa- ja metsätalousministeriö puoltaa esitystä. Ministeriö on maa- ja metsätalousvaliokunnalle osoittamassaan aiemmassa vastineessa esittänyt tätä koskevaa tarkistusta.

Ympäristövaliokunta pitää tärkeänä, että toimitusjohtajan toimivaltuudet julkisten tehtävien hoidossa kirjataan selvyyden vuoksi vastaaviksi kuin hallituksen toimivaltuudet.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että kannanotto koskee ehdotetun metsähallituslain 19 §:ää, jonka 2 ja 3 momentti kuuluvat seuraavasti:
Edellä 1 momentissa tarkoitettujen ministeriöiden ohjauksen ja valvonnan puitteissa Metsähallituksen hallitus:
1) huolehtii julkisten hallintotehtävien hoidon yleisestä ohjauksesta ja valvonnasta;
2) huolehtii siitä, että tehtävät hoidetaan eduskunnan ja muiden viranomaisten päätösten ja määräysten mukaisesti ja että julkisten hallintotehtävien kirjanpito ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty;
3) julkisten hallintotehtävien yksikön esityksen saatuaan päättää asioista, joista säädetään 12 §:n 2 momentin 1, 2, 6- 8, 10 ja 11 kohdassa.

> Edellä 1 momentissa tarkoitettujen ministeriöiden ohjauksen ja valvonnan sekä hallituksen valvonnan puitteissa Metsähallituksen toimitusjohtaja vastaa Metsähallitukselle kuuluvien julkisten hallintotehtävien hoidon yleisestä johtamisesta ja kehittämisestä sekä huolehtii siitä, että Metsähallituksen kirjanpito on lainmukainen, 33 §:n 1 momentissa tarkoitettu erillinen tilinpäätös on asianmukaisesti laadittu ja että julkisten hallintotehtävien hoitoa koskeva varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.
>
> Maa- ja metsätalousministeriö ei puolla esitystä. Liikelaitoksen hallitus on hierarkkisesti toimitusjohtajaa korkeampi toimielin ja hallituksen tehtäviin kuuluu valvoa toimitusjohtajaa. Hallitukselle ja toimitusjohtajalle esitetyt toimivaltuudet vastaavat voimassa olevaa lakia. Toimitusjohtajan julkisten hallintotehtävien ohjausta ja valvontaa koskevat tehtävät on pyritty esittämään samoin kuin toimitusjohtajan koko liikelaitosta koskevat tehtävät.

Ympäristövaliokunta esittää, että hallitukseen tulee jatkossa kuulua matkailu- ja virkistysasioiden sekä luonnonsuojelun asiantuntemuksen edustajat.

> Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että ehdotetun lain mukaan Metsähallituksella on hallitus, jossa on enintään kahdeksan jäsentä. Valtioneuvosto nimittäisi hallituksen jäsenet enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja määräisi jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Hallituksen jäsenen tulisi olla kilpailutilanteen edellyttämällä tavalla riippumaton. Vähintään yhden hallituksen jäsenen tulisi edustaa Metsähallituskonsernin henkilöstöä ja hänen tulisi olla Metsähallituksen tai sen tytäryhtiön palveluksessa. Tarkoitus on, että tarkemmat säännökset hallituksen jäsenistä ja heidän kelpoisuudestaan annettaisiin valtioneuvoston asetuksella. Säännös vastaa uuden liikelaitoslain säännöksiä siten tarkistettuna, että hallituksen asettaisi ministeriön sijasta valtioneuvosto.
>
> Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että ehdotettu sääntely on tarkoituksenmukainen, koska se mahdollistaa kulloinkin tarvittavan asiantuntemuksen ottamisen liikelaitoksen hallitukseen. Maa- ja metsätalousministeriö vastustaa järjestelyä, jossa edustus hallituksessa kiintiöitäisiin laissa henkilöstön edustusta laajemmin.

Ympäristövaliokunta toteaa, että julkisten hallintotehtävien määrittely on lakiesityksessä laveampaa kuin yleensä julkisten hallintotehtävien kohdalla. Niihin sisältyy myös lakisääteisiä tehtäviä, joihin ei sisälly tavanomaisia julkisten hallintotehtävien piirteitä. Valiokunta toteaa kuitenkin, että rajanveto eri tehtävien välillä on vaikeaa. Valiokunta toteaa myös, että julkisten hallintotehtävien hoidon riippumattomuuden ja puolueettomuuden turvaaminen on perusteltua niissä tehtävissä, joissa käytetään julkista valtaa virkavastuulla. Muutoin ohjausjärjestelmän toimivuus ja selkeys edellyttää yhtenäistä johtamis- ja hallintojärjestelmää, jossa yleistoimivalta ja vastuu konsernikokonaisuuden järjestämisestä on Metsähallituksen toimitusjohtajan ja hallituksen tehtävänä.

> Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että perustuslakiin perustuvalla julkisen hallintotehtävän käsitteellä tarkoitetaan verraten laajaa hallinnollisten tehtävien kokonaisuutta, johon kuuluu esimerkiksi lakien toimeenpanoon, yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen oikeuksia, velvollisuuksia ja etuja koskevaan päätöksentekoon sekä julkisten palveluiden tuottamiseen liittyviä tehtäviä. Tämä on yksiselitteisesti todettu perustuslain säätämistä koskevissa lainvalmisteluasiakirjoissa sekä perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä. Metsähallitukselle esitetyt julkiset hallintotehtävät ovat perustuslaissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä, joista osa on luonteeltaan palvelutehtä-

viä. Maa- ja metsätalousministeriö ei ymmärrä, mitä ympäristövaliokunnan lausunnossa tarkoitetaan ” lakisääteisillä tehtävillä, joihin ei sisälly tavanomaisten julkisten hallintotehtävien piirteitä”. Ilmeisesti kyseessä on väärinymmärrys.

Maa- ja metsätalousministeriö painottaa, että perustuslaki ja muu lainsäädäntö asettaa reunaehdot julkisten hallintotehtävien hoitamiselle liikelaitoksessa. Valtiosääntöoikeudellinen edellytys on, että julkisten hallintotehtävien hoidon riippumattomuus ja puolueettomuus on turvattava. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että julkisten hallintotehtävien hoito tulee eriyttää liikelaitoksen muusta toiminnasta toiminnallisesti, taloudellisesti ja henkilöittäin. Kun Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät rahoitetaan budjettirahalla, ne on myös kilpailuneutraliteettivaatimusten mukaisesti eriytettävä taloudellisesta toiminnasta. Ympäristövaliokunnan kannanottoa ei maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan voida toteuttaa tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Julkisten hallintotehtävien tulosohjauksesta ovat tähän asti vastanneet maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö kumpikin omalla toimialallaan yhteistyössä. Ympäristövaliokunta esittää maa- ja metsätalousvaliokunnalle, että julkisia hallintotehtäviä koskevien sisäisten viittaussuhteiden ja ympäristöministeriön toimivallan selkeyttämiseksi esitetyn metsähallituslain 5 ja 16 §:n tarkistamista lausunnosta tarkemmin ilmenevällä tavalla.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että se on maa- ja metsätalousvaliokunnalle osoittamassaan aiemmassa vastineessa esittänyt tätä koskevaa tarkistusta (toissijainen vaihtoehto).

Ympäristövaliokunta esittää maa- ja metsätalousvaliokunnalle selvitettäväksi, tulisiko julkisten hallintotehtävien erillistä kirjanpitoa edellyttävä säännös lisätä ehdotetun metsähallituslain 33 §:n 1 momenttiin. Nykyisen Metsähallituksesta annetun lain 8 §:n 2 momentin mukaan luontopalvelujohtaja hyväksyy ja allekirjoittaa hallituksen erillisen tilinpäätöksen.
Valiokunta esittää maa- ja metsätalousvaliokunnalle selvitettäväksi, että tulisiko myös uuteen lakiin sisällyttää vastaava säännös.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että se on maa- ja metsätalousvaliokunnalle osoittamassaan aiemmassa vastineessa esittänyt erilliskirjanpitoa koskevaa tarkistusta. Ehdotetun metsähallituslain 17 §:n 1 momentin mukaan luontopalvelujohtaja hyväksyy ja allekirjoittaa hallituksen ohella 33 §:n 1 momentissa tarkoitetun erillisen tilinpäätöksen. Säännös vastaa voimassa olevan metsähallituslain 8 §:n 2 momenttia.

Ympäristövaliokunta viittaa perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 1/2016 vp), jossa se on katsonut, että perustuslain säännökset, niitä koskeva perustuslakivaliokunnan käytäntö sekä kansainvälisten ihmisoikeusvalvontaelinten kannanotot puoltavat aikaisempien esitettyjen säännösten sisällyttämistä Metsähallituksesta annettavaan lakiin. Ympäristövaliokunta esittää maa- ja metsätalousvaliokunnalle, että se ottaa huomioon edellä mainitut säännökset ympäristöllisiä elementtejä koskevan lainsäädännön yhtenäistämiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että ympäristövaliokunnan kannanotto on varsin vaikeaselkoinen. Sen varalta, että kannanotto tarkoittaisi heikentämiskieltoa ja saamelaisten kotiseutualueella tapahtuvaa suunnittelua koskevien säännösten ottamista metsähallituslakiin, ministeriö toteaa, että se vastustaa esitystä.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että säännösten ottaminen lakiin ei ole säätämisjärjestyskysymys. Toisin sanoen säännösten ottamiselle lakiin ei ole perustuslakiin liittyvää oikeudellista velvoitetta. Esitys ei sisällä saamelaisten asemaa heikentäviä muutoksia. Ehdotetun Metsähallituksesta annettavan lain 6 §:n mukaan Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu on sovitettava yhteen saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan. Ehdotetun valtion metsätalousosakeyhtiöstä annettavan lain 3 §:n mukaan yhtiölle annettavaa maa- ja vesiomaisuutta koskevaa käyttöoikeutta luovutettaessa ja sen ehtoja tarkistettaessa on huolehdittava, että Metsähallituksesta annettava lain 6 §:ssä tarkoitettujen yleisten yhteiskunnallisten ja 7 §:ssä tarkoitettujen muiden yhteiskunnallisten velvoitteiden toteuttaminen turvataan ja Metsähallituksen hyväksymiä luonnonvarojen käyttöä koskevia alueellisia suunnitelmia noudatetaan.

Saamelaisten kotiseutualueelle perustettavien neuvottelukuntien vuoksi esitys jossain määrin vahvistaa voimassa olevaan lakiin nähden saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että ehdotetut säännökset yhdessä saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 9 §:ssä tarkoitetun neuvotteluvelvoitteen kanssa turvaavat riittävällä tavalla perustuslain 17 §:n 3 momentin mukaisen saamelaisten oikeuden ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Ympäristövaliokunta esittää maa- ja metsätalousvaliokunnalle, että kolmannen tase-erän muodostamisen tarpeellisuus vielä selvitetään.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että lähtökohtaisesti peruspääomaan tulee osoittaa maa- ja vesiomaisuus, jota hyödynnetään taloudellisesti tai jonka taloudellista hyödyntämistä ei ole erikseen suojelu- tai kaavoituspäätöksillä tai muilla sen kaltaisilla maankäyttöpäätöksillä estetty. Maa- ja vesiomaisuus, joka ei liity julkisten hallintotehtävien hoitoon ja jolle ei perustellusta syystä asetettaisi tuottovaatimusta, sijoitettaisiin muuhun omaan pääomaan erillisenä tase-eränä. Kolmas tase-erä olisi järjestelynä uusi. Talousarvioesityksessä kolmanteen tase-erään on suunniteltu siirrettäväksi pääosa yleisistä vesialueista ja n. 360 000 ha Ylä-Lapin luontaiselinkeinoalueita. Luontaiselinkeinoalueilla metsätalouden harjoittaminen on hyvin vähäistä, mutta alueilla on tulevaa vuokratuottopotentiaalia. Jos tällaisen omaisuuden osalta ilmenisi laajempia liiketoimintamahdollisuuksia, se tulisi lähtökohtaisesti siirtää eduskunnan päätöksellä peruspääomaan.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että kolmannen tase-erän käyttöönotto on hallituksen vastaantulo väitteille, joidenka mukaan pinta-alaltaan merkittäviä alueita siirrettäisiin tuottovaateen alaiseen peruspääomaan. Ministeriö toteaa, että vaihtoehto kolmannen tase-erän käyttöönotolle on sijoittaa sinne sijoitettavaksi suunniteltu omaisuus peruspääomaan. Jos Metsähallituksen alueita halutaan siirtää pois talouskäytöstä, se tulee tehdä lähinnä uusia suojelu- ja erämaa- alueita asianmukaisessa järjestyksessä perustamalla, jolloin alueet siirtyvät muuhun omaan pääomaan kuuluvaan julkisten hallintotehtävien omaisuuteen.

Ympäristövaliokunta toteaa, että kolmannen tase-erän osalta on tullut esiin, että esitetty malli saattaisi jossain tapauksissa mahdollisesti vähentää eduskunnan päätösvaltaa ja valtion omaisuuden hallinnan läpinäkyvyyttä. Esityksestä ei myöskään käy selkeästi ilmi kuuluisiko kolmannen tase-

erän osalta muutosten valmistelu pelkästään maa- ja metsätalousministeriölle, minkä vuoksi valiokunta esittää maa- ja metsätalousvaliokunnalle harkittavaksi asian selkeyttämistä.

> Eduskunnan ja valtioneuvoston ohjaustehtäviin ei tule muutoksia. Metsähallituksen hallinnassa oleva valtion maa- ja vesiomaisuus pysyisi valtion suorassa omistuksessa. Eduskunta hyväksyisi edelleen vuosittain budjetin yhteydessä Metsähallituksen keskeiset palvelu- ja muut toimintatavoitteet. Eduskunta hyväksyisi edelleen myös Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoitoon tarkoitetut talousarvion määrärahat, peruspääoman muutokset, tilikauden investointien enimmäismäärän sekä valtuutuksen tehdä investointeja, joista aiheutuu sitoumuksia useammalle tilikaudelle. Eduskunta antaisi myös suostumuksen lainanottoon. Eduskunnan hyväksymät keskeiset palvelu- ja muut toimintatavoitteet voivat koskea myös perustettavassa yhtiössä hoidettavaa toimintaa.
>
> Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että ns. kolmannen tase-erän osalta valmisteluvastuu kuuluisi maa- ja metsätalousministeriölle, koska Metsähallitus olisi maa- ja metsätalousministeriön toimialalle sijoittuva valtion liikelaitos. Tämä on maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan selvä asia.

Ympäristövaliokunta esittää maa- ja metsätalousvaliokunnalle, että valtion retkeilyalueet siirretään pois tuottovaateen alaisesta peruspääomasta esimerkiksi ns. kolmanteen tase-erään. Valiokunta korostaa erityisesti sitä, että kyse on varsin pienialaisista alueista, jotka ovat kuitenkin matkailulle hyvin tärkeitä.

> Maa- ja metsätalousministeriö vastustaa valtion retkeilyalueiden siirtämistä kolmanteen tase-erään. Valtion retkeilyalueiden yhteenlaskettu pinta-ala on merkittävä (Ruunaa 3200 ha, Evo 4862 ha, Oulujärvi 7830 ha, Syöte 1150 ha ja Kylmäluoma 7340 ha). Yhteensä edellä mainittujen retkeilyalueiden pinta-ala on yli 24000 hehtaaria. Edellä todettuihin lukuihin ei ole otettu mukaan Hossaa, josta on tarkoitus muodostaa kansallispuisto vuonna 2017.
>
> Kaikkiaan retkeilyalueilta kertyy vuosittain vuokratuloja noin 300 000 €. Puun myyntitulot ovat vuosittain noin miljoona euroa. On huomattava, että ympäristöministeriö hyväksyy retkeilyalueille laaditut hoito- ja käyttösuunnitelmat. Retkeilyalueiden puusto on tukkivaltaista, koska metsänkasvatuksessa sovelletaan pitkiä kiertoaikoja ja poimintahakkuita. Retkeilyalueilla sovitetaan jo nyt yhteen eri käyttömuodot ja metsien käsittelyn painopiste on retkeilyn ja matkailun edellytysten turvaamisessa.
>
> Parin viime vuoden aikana Metsähallitus on saanut vain myönteistä palautetta retkeilyalueiden hakkuista. Paikallisia kiistoja ei ole ollut, toisin kuin joitain vuosia sitten oli esimerkiksi Hossassa.

Perustuslakivaliokunnan lausunto

Asetuksenantovaltuus

Perustuslakivaliokunta on esitystä koskevassa lausunnossaan todennut, että valtioneuvoston asetuksella voidaan 1. lakiehdotuksen 43 §:n nojalla antaa tarkempia säännöksiä myös "tämän lain täytäntöönpanosta". Perustuslakivaliokunta on aiemmin torjunut käsityksen, jonka mukaan lain täytäntöönpanosääntelyyn oikeuttavan valtuuden nojalla olisi mahdollista antaa asetuksella säännöksiä

mistä tahansa lain sääntelyalaan kuuluvasta asiasta, ja todennut perustuslain 80 §:ään perustuvasta valtuussääntelyn täsmällisyysvaatimuksesta johtuvan, että täytäntöönpanosäännösten antamiseen oikeuttavaa valtuutusta on tulkittava supistavasti. Perustuslakivaliokunta toteaa, että yleisen täytäntöönpanovaltuuden säätämistä laissa on syytä välttää ja valtuussäännökset on kirjoitettava täsmällisiksi ja tarkkarajaisiksi.

> *Maa- ja metsätalousministeriö esittää ehdotetun metsähallituslain asetuksenantovaltuutta koskevaa 43 §:ää tarkistettavaksi jäljempänä esitettävällä tavalla*.

Erilliskirjanpito

Maa- ja metsätalousministeriö on aiemmassa vastineessaan esittänyt nykyisinkin pidetyn erilliskirjanpidon jatkamista Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien osalta ja tehnyt tähän liittyviä säännösten tarkistamisehdotuksia. Ratkaisu edellyttää myös asetuksenantovaltuutta (1. lakiehdotuksen 43 §) ja metsähallituksen toimitusjohtajan tehtäviin kuuluvien julkisten hallintotehtävien ohjausta ja valvontaa koskevien säännösten (1. lakiehdotuksen 19 §:n 3 momentti) tarkistamista.

> *Maa- ja metsätalousministeriö esittää ehdotetun metsähallituslain 19 §:n 3 momenttia ja 43 §:ää tarkistettavaksi jäljempänä esitettävällä tavalla*.

Yleiset vesialueet

Valiokunnan kuulemistilaisuuksissa on kysytty, miksi metsähallituslain julkisia hallintotehtäviä koskevassa 5 §:ssä ei mainita yleisistä vesialueista annettua lakia (204/1966). Kuulemistilaisuuksissa on myös kiinnitetty huomiota hallituksen esityksen sivulla 44 olevaan mainintaan, jonka mukaan ”Oikeudesta yleisiin vesialueisiin annetun lain mukaisia Metsähallitukselle kuuluvia tehtäviä ei enää todettaisi julkisiksi hallintotehtäviksi, koska lain mukaan Metsähallitukselle kuuluu yleisellä vesialueella vain omistajanhallintatehtäviä, joihin ei liity yleisempää yhteiskunnallista intressiä.” Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että hallituksen esitys on tältä osin epäselvä. Metsähallitukselle ei ole osoitettu yleisistä vesialueista annetussa laissa julkisia hallintotehtäviä. Metsähallitukselle kuitenkin kuuluu yleisillä vesialueilla esimerkiksi uuden kalastuslain (379/2015) 8 §:n mukaan kalastusoikeuden hallinnointiin liittyviä julkisia hallintotehtäviä ja näihin tehtäviin liittyy varsin merkittävää yhteiskunnallista intressiä.

> Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että edellä todetusta olisi syytä ottaa selventävä mainita valiokunnan mietintöön.

METSÄHALLITUKSEN UUDELLEENORGANISOINTIA KOSKEVAAN ESITYKSEEN EHDOTETTAVAT TARKISTUKSET

Perustuslain 68 §:n 1 momentin mukaan kukin ministeriö vastaa toimialallaan valtioneuvostolle kuuluvien asioiden valmistelusta ja hallinnon asianmukaisesta toiminnasta. Hallinnon asianmukaisesta toiminnasta vastaaminen kattaa myös ministeriön alaistaan hallintoa koskevan ohjauksen ja valvonnan. Ministeriöiden toimialasta ja asioiden jaosta niiden kesken säädetään perustuslain 68 §:n 3 momentin perusteella lailla tai valtioneuvoston antamalla asetuksella. Perustuslakivaliokunta toteaa, että käytännössä ministeriöiden välinen toimialajako on mahdollisimman tyhjentävästi pyritty määrittelemään valtioneuvoston ohjesäännössä. Perustuslakivaliokunta, oikeusministeriö ja ympäristöministeriö ovat todenneet, että ehdotetut ohjaavien ministeriöiden toimivaltaa koskevat säännökset eivät ole riittävän tarkkoja. Perustuslakivaliokunta edellyttää, että sääntelyä tältä osin selkeytetään. Oikeusministeriö on esittänyt, että metsähallituslain 9 §:n 1 momenttia tulisi tarkistaa esi-

merkiksi ottamalla siihen valmistelussa aiemmin esillä ollut muotoilu ” Ympäristöministeriö tulosohjaa Metsähallitusta julkisten hallintotehtävien osalta toimialallaan.”

Metsähallitusta ohjaavien ministeriöiden toimivaltaa koskeva kysymys voidaan ratkaista kahdella vaihtoehtoisella tavalla. Ensisijainen vaihtoehto on Metsähallituksesta annettavan lain 5 §:n, 9 §:n 1 momentin ja 16 §:n tarkistaminen. Tässä vaihtoehdossa todettaisiin, että ympäristöministeriö ohjaisi julkisten hallintotehtävien hoitoa toimialallaan, jolloin toimivalta kiinnittyisi valtioneuvoston ohjesääntöön. Ehdotetun metsähallituslain 5 ja 16 §:ää tarkistettaisiin ympäristövaliokunnan esittämällä tavalla. Toissijainen vaihtoehto on Metsähallituksesta annettavan lain 5 ja 16 §:n tarkistaminen.

Lisäksi molemmissa vaihtoehdoissa on syytä tarkistaa Metsähallituksesta annettavan lain 4 §:n 3 momentti, 19 §:n 3 momentti, 33 §:n 1 ja 4 momentti ja 43 §.

Maa- ja metsätalousministeriö esittää, että ehdotettua Metsähallituksesta annettavaa lakia ja ehdotettua valtion metsätalousosakeyhtiöstä annettavaa lakia tarkistettaisiin jäljempänä esitettävällä tavalla.

Ensisijainen vaihtoehto:

Laki Metsähallituksesta

4 §

Metsähallituskonserni

Metsähallitus ja sen metsätalousliiketoimintaa harjoittava tytäryritys ovat toisiinsa nähden julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) ~~10~~ **12** §:ssä tarkoitetussa ~~sidossuhteessa~~ **suhteessa**. Metsähallitus ja sen tytäryritys voivat ostaa suoraan toisiltaan palveluja.

---

5 §

Julkiset hallintotehtävät

Metsähallitus hoitaa ja käyttää sen hallinnassa julkisten hallintotehtävien hoitamista varten olevaa maa- ja vesiomaisuutta. Julkisten hallintotehtävien hoitoon tarkoitetulla valtion maa- ja vesiomaisuudella ei ole tuottovaatimusta.

Metsähallitus hoitaa sille ~~laissa~~ säädetyt julkiset hallintotehtävät, joita ovat:
1) luonnonsuojelulaissa (1096/1996) sekä sen ja vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) nojalla perustettuja luonnonsuojelualueita koskeviin säädöksiin perustuvat tehtävät, muut luontotyyppien ja lajien suojeluun liittyvät tehtävät sekä luonnonsuojelualueiden hankinta;
2) luonnonsuojelualueverkoston hoito ja käyttö sekä Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoitoon tarkoitettujen muiden maa- ja vesialueiden sekä muun omaisuuden hoito;

~~2) erämaalaissa (62/1991), kalastuslaissa (379/2015), kolttalaissa (253/1995), maastoliikennelaissa (1710/1995), metsästyslaissa (615/1993), vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004), pelastuslaissa (379/2011), poronhoitolaissa (848/1990), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa (986/2011) ja ulkoilulaissa (606/1973) säädetyt tehtävät;~~
3) luonnon virkistyskäyttöön liittyvien muiden luonto- ja retkeilypalvelujen tuottaminen sekä kulttuuriomaisuuden vaaliminen;
4) erämaalaissa (62/1991), kalastuslaissa (379/2015), kolttalaissa (253/1995), maastoliikennelaissa (1710/1995), metsästyslaissa (615/1993), vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004), pelastuslaissa (379/2011), poronhoitolaissa (848/1990), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa (986/2011) ja ulkoilulaissa (606/1973) säädetyt tehtävät;
~~4) riista- ja kalataloudellisten hankkeiden toteuttaminen sekä metsästys- ja kalastuslupien myöntäminen;~~
5) riista- ja kalataloudellisten hankkeiden toteuttaminen sekä metsästys- ja kalastuslupien myöntäminen;
~~5) Metsähallituksen erävalvonnasta annetussa laissa (1157/2005) tarkoitettu erävalvonta~~;
6) Metsähallituksen erävalvonnasta annetussa laissa (1157/2005) tarkoitettu erävalvonta;
~~6) metsäpuiden siementen hankintaan ja varmuusvarastointiin liittyvät tehtävät.~~
7) metsäpuiden siementen hankintaan ja varmuusvarastointiin liittyvät tehtävät.

9 §

Ministeriön ohjaustoimivalta

Maa- ja metsätalousministeriö tulosohjaa Metsähallitusta. Ympäristöministeriö tulosohjaa Metsähallitusta **julkisten hallintotehtävien osalta toimialallaan** ~~ministeriön ohjausvastuulle säädettyjen 5 §:ssä tarkoitettujen julkisten hallintotehtävien hoidossa~~.

---

6 luku

Julkisten hallintotehtävien hoito

16 §

Julkisia hallintotehtäviä hoitavan yksikön tehtävät

Julkisia hallintotehtäviä hoitava yksikkö vastaa 5 §:ssä tarkoitettujen Metsähallituksen tehtäväksi säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta.

~~Yksikkö vastaa:~~
~~1) 5 §:ssä tarkoitettujen Metsähallituksen tehtäväksi säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta;~~

~~2) Suomen luonnonsuojelualueverkoston hoidosta ja käytöstä sekä muiden Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoitoon tarkoitettujen maa- ja vesialueiden sekä muun omaisuuden hoidosta.~~

Yksikkö ~~Julkisia hallintotehtäviä hoitava yksikkö~~ valmistelee ja esittelee julkisten hallintotehtävien hoitoa koskevat asiat Metsähallituksen hallitukselle.

19 §

Julkisten hallintotehtävien ohjaus ja valvonta

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen ministeriöiden ohjauksen ja valvonnan sekä hallituksen valvonnan puitteissa Metsähallituksen toimitusjohtaja vastaa Metsähallitukselle kuuluvien julkisten hallintotehtävien hoidon yleisestä johtamisesta ja kehittämisestä sekä huolehtii siitä, että ~~Metsähallituksen kirjanpito on lainmukainen,~~ 33 §:n 1 momentissa tarkoitettu **erillinen kirjanpito on lainmukainen ja** erillinen tilinpäätös on asianmukaisesti laadittu ja että julkisten hallintotehtävien hoitoa koskeva varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

33 §

Kirjanpito ja tilinpäätös

Metsähallitus ja Metsähallituskonserni ovat kirjanpitovelvollisia. Jollei tästä laista muuta johdu, Metsähallituksen ja Metsähallituskonsernin kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan, mitä kirjanpitolaissa ja osakeyhtiölaissa säädetään osakeyhtiön kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä. Edellä 5 §:ssä tarkoitetuista julkisten hallintotehtävistä hoidosta **pidetään erillistä kirjanpitoa ja** laaditaan erillinen tilinpäätös noudattaen valtion talousarviosta annettua lakia (423/1988) ja valtion talousarviosta annettua asetusta (1243/1992).

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tilinpäätöksen vahvistamisesta. Valtiokonttori voi tarvittaessa antaa määräyksiä ja ohjeita erillisestä **kirjanpidosta ja** tilinpäätöksestä sekä tietojen antamisesta hallituksen vuosikertomuksen kokoamista varten.

43 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Metsähallituksen ensimmäisestä tilikaudesta ja sitä koskevasta kirjanpidosta, tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta, **erillisestä kirjanpidosta ja erillisestä tilinpäätöksestä,** hallituksen kokoonpanosta, tehtävistä, asettamisesta, päätösvallasta ja jäsenten kelpoisuudesta,

toimitusjohtajasta sekä hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien palkkioista sekä tämän lain täytäntöönpanosta.

Toissijainen vaihtoehto:

Laki Metsähallituksesta

4 §

Metsähallituskonserni

Metsähallitus ja sen metsätalousliiketoimintaa harjoittava tytäryritys ovat toisiinsa nähden julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) ~~10~~ **12** §:ssä tarkoitetussa ~~sidos-suhteessa~~ **suhteessa**. Metsähallitus ja sen tytäryritys voivat ostaa suoraan toisiltaan palveluja.

---

5 §

Julkiset hallintotehtävät

Metsähallitus hoitaa ja käyttää sen hallinnassa julkisten hallintotehtävien hoitamista varten olevaa maa- ja vesiomaisuutta. Julkisten hallintotehtävien hoitoon tarkoitetulla valtion maa- ja vesiomaisuudella ei ole tuottovaatimusta.

Metsähallitus hoitaa sille ~~laissa~~ säädetyt julkiset hallintotehtävät, joita ovat:
1) luonnonsuojelulaissa (1096/1996) sekä sen ja vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) nojalla perustettuja luonnonsuojelualueita koskeviin säädöksiin perustuvat tehtävät, muut luontotyyppien ja lajien suojeluun liittyvät tehtävät sekä luonnonsuojelualueiden hankinta;
2) luonnonsuojelualueverkoston hoito ja käyttö sekä Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoitoon tarkoitettujen muiden maa- ja vesialueiden sekä muun omaisuuden hoito;
~~2) erämaalaissa (62/1991), kalastuslaissa (379/2015), kolttalaissa (253/1995), maastoliikennelaissa (1710/1995), metsästyslaissa (615/1993), vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004), pelastuslaissa (379/2011), poronhoitolaissa (848/1990), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa (986/2011) ja ulkoilulaissa (606/1973) säädetyt tehtävät;~~
3) luonnon virkistyskäyttöön liittyvien muiden luonto- ja retkeilypalvelujen tuottaminen sekä kulttuuriomaisuuden vaaliminen;
4) erämaalaissa (62/1991), kalastuslaissa (379/2015), kolttalaissa (253/1995), maastoliikennelaissa (1710/1995), metsästyslaissa (615/1993), vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004), pelastuslaissa (379/2011), poronhoitolaissa (848/1990), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa (986/2011) ja ulkoilulaissa (606/1973) säädetyt tehtävät;
~~4) riista- ja kalatalousalan hankkeiden toteuttaminen sekä metsästys- ja kalastuslupien myöntäminen;~~

5) riista- ja kalataloudellisten hankkeiden toteuttaminen sekä metsästys- ja kalastuslupien myöntäminen;
~~5) Metsähallituksen erävalvonnasta annetussa laissa (1157/2005) tarkoitettu erävalvonta;~~
6) Metsähallituksen erävalvonnasta annetussa laissa (1157/2005) tarkoitettu erävalvonta;
~~6) metsäpuiden siementen hankintaan ja varmuusvarastointiin liittyvät tehtävät.~~
7) metsäpuiden siementen hankintaan ja varmuusvarastointiin liittyvät tehtävät.

6 luku

Julkisten hallintotehtävien hoito

16 §

Julkisia hallintotehtäviä hoitavan yksikön tehtävät

Julkisia hallintotehtäviä hoitava yksikkö vastaa 5 §:ssä tarkoitettujen Metsähallituksen tehtäväksi säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta.

~~Yksikkö vastaa:~~
~~1) 5 §:ssä tarkoitettujen Metsähallituksen tehtäväksi säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta;~~
~~2) Suomen luonnonsuojelualueverkoston hoidosta ja käytöstä sekä muiden Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoitoon tarkoitettujen maa- ja vesialueiden sekä muun omaisuuden hoidosta.~~

Yksikkö ~~Julkisia hallintotehtäviä hoitava yksikkö~~ valmistelee ja esittelee julkisten hallintotehtävien hoitoa koskevat asiat Metsähallituksen hallitukselle.

19 §

Julkisten hallintotehtävien ohjaus ja valvonta

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen ministeriöiden ohjauksen ja valvonnan sekä hallituksen valvonnan puitteissa Metsähallituksen toimitusjohtaja vastaa Metsähallitukselle kuuluvien julkisten hallintotehtävien hoidon yleisestä johtamisesta ja kehittämisestä sekä huolehtii siitä, että ~~Metsähallituksen kirjanpito on lainmukainen,~~ 33 §:n 1 momentissa tarkoitettu **erillinen kirjanpito on lainmukainen ja** erillinen tilinpäätös on asianmukaisesti laadittu ja että julkisten hallintotehtävien hoitoa koskeva varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

33 §

Kirjanpito ja tilinpäätös

Metsähallitus ja Metsähallituskonserni ovat kirjanpitovelvollisia. Jollei tästä laista muuta johdu, Metsähallituksen ja Metsähallituskonsernin kirjanpitoon ja tilinpäätök-

seen sovelletaan, mitä kirjanpitolaissa ja osakeyhtiölaissa säädetään osakeyhtiön kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä. Edellä 5 §:ssä tarkoitetuista julkisten hallintotehtävistä hoidosta **pidetään erillistä kirjanpitoa ja** laaditaan erillinen tilinpäätös noudattaen valtion talousarviosta annettua lakia (423/1988) ja valtion talousarviosta annettua asetusta (1243/1992).

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tilinpäätöksen vahvistamisesta. Valtiokonttori voi tarvittaessa antaa määräyksiä ja ohjeita erillisestä **kirjanpidosta ja** tilinpäätöksestä sekä tietojen antamisesta hallituksen vuosikertomuksen kokoamista varten.

43 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Metsähallituksen ensimmäisestä tilikaudesta ja sitä koskevasta kirjanpidosta, tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta, **erillisestä kirjanpidosta ja erillisestä tilinpäätöksestä,** hallituksen kokoonpanosta, tehtävistä, asettamisesta, päätösvallasta ja jäsenten kelpoisuudesta, toimitusjohtajasta sekä hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien palkkioista ~~sekä tämän lain täytäntöönpanosta~~.

Valtion metsätalousosakeyhtiöstä annettavan lain 1 §:n 3 momentin ja 6 §:n 2 momentin tarkistaminen:

Laki valtion metsätalousosakeyhtiöstä

1 §

Perustettava osakeyhtiö

Osakeyhtiö on **valtion kokonaan omistama ja** Metsähallituksen hallinnoima.

6 §

Julkisia hankintoja koskevat säännökset

Metsähallitus ja osakeyhtiö ovat toisiinsa nähden julkisista hankinnoista annetun lain ~~10~~ **12** §:ssä tarkoitetussa ~~sidossuhteessa~~ **suhteessa**. Metsähallitus ja osakeyhtiö voivat ostaa suoraan toisiltaan palveluja.